

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๕๖

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ กค. ๕๕/๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ด้วยศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ กค. ๕๕/๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

สรุปข้อเท็จจริง ได้ความดังนี้

๑. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายพากเพียร วิริยะพันธุ์ ที่ ๑ นายรอบรู้ วิริยะพันธุ์ ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง เป็นคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ กค. ๕๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ในฐานะผู้ค้าประกัน เนื่องจากผิดสัญญาค้ำประกันหนี้ทรัสต์รีซีท จำนวนทุนทรัพย์ ๒,๖๔๒,๒๐๗,๕๐๐.๕๔ บาท ที่จำเลยทั้งสองทำสัญญาค้ำประกันการที่บริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด ได้ทำสัญญาทรัสต์รีซีทไว้กับโจทก์และบริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่โจทก์ได้ โจทก์จึงได้มอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือแจ้งให้บริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด และจำเลยทั้งสองชำระหนี้แล้ว แต่บริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ฯ และจำเลยทั้งสองไม่ยอมชำระหนี้ตามสัญญา

๒. จำเลยทั้งสองยื่นคำให้การปฏิเสธคำฟ้องของโจทก์และยื่นคำร้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง โดยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งความเห็นตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เพราะตนไม่ควรถูกดำเนินคดี เนื่องจากควรได้รับประโยชน์เช่นเดียวกับบริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ฯ ที่ได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) คือไม่ถูกโจทก์

ฟ้องคดี เพราะได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการและศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเห็นชอบกับแผนการฟื้นฟูกิจการของบริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ฯ ดังนั้น การที่ตนไม่ได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยมีเหตุผลต่างๆ ดังนี้

๒.๑ การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ลูกหนี้และผู้ค้าประกันซึ่งต้องรับผิดชอบในมูลหนี้เดียวกันจึงต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและเสมอกันในกฎหมาย ดังนั้น การที่มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติห้ามการฟ้องคดีในส่วนของลูกหนี้ แต่ไม่ห้ามการฟ้องคดีในส่วนของผู้ค้าประกัน ย่อมถือไม่ได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวให้ความเสมอภาคกันระหว่างลูกหนี้และผู้ค้าประกัน และถือไม่ได้ว่าให้ความคุ้มครองลูกหนี้และผู้ค้าประกันอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากผู้ค้าประกันเป็นเพียงบุคคลที่รับผิดชอบแทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้เท่านั้นโดยรับผิดชอบไม่เกินวงเงินที่ตนค้าประกัน หากไม่มีการฟ้องคดีลูกหนี้ แต่ยังคงฟ้องคดีผู้ค้าประกันได้ ผู้ค้าประกันก็ต้องชดใช้หนี้ที่ตนค้าประกันตามคำพิพากษาทั้งที่ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์โดยตรงกลับได้รับประโยชน์ที่ยังไม่ต้องรับผิดชอบ อันทำให้ผู้ค้าประกันอาจต้องรับผิดชอบยิ่งไปกว่าลูกหนี้ขั้นต้นที่ขอฟื้นฟูกิจการ และเมื่อผู้ค้าประกันใช้หนี้ไปแล้วก็ยังไม่สามารถไถ่เบียเอาเงินคืนจากลูกหนี้ซึ่งอยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ ซึ่งทำให้ผู้ค้าประกันได้รับผลร้ายได้ ดังนั้น การที่ลูกหนี้และผู้ค้าประกันไม่มีความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างไม่เท่าเทียมกันเพราะเหตุที่มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติไว้ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๒.๒ การที่มาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” นั้น ลูกหนี้และผู้ค้าประกันซึ่งมีความแตกต่างในสถานะของบุคคลได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันในกรณีนี้ เพราะที่มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติห้ามฟ้องคดีลูกหนี้ แต่ไม่ห้ามฟ้องคดีผู้ค้าประกันในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน ย่อมถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติเพราะบุคคลหนึ่งในสถานะที่เป็นลูกหนี้ได้รับการปฏิบัติโดยห้ามการฟ้องคดี แต่อีกบุคคลหนึ่งในสถานะผู้ค้าประกัน

ไม่ต้องห้ามการผูกฟ้องคดี จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกัน มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จึงต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญ จึงนำมาใช้บังคับมิได้

๓. ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง เห็นว่าคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสอง เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของจำเลย ตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๔. ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ และ แจ้งให้สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางทราบ ต่อไป

๕. พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นตามข้อโต้แย้งของจำเลยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓

มาตรา ๕๐/๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๐/๑๓ และมาตรา ๕๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง รับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการ เป็นผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟู กิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามความในหมวดนี้

(๑) ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ถ้ามี การฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้

.....

(๔) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้ อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งนั้นนั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาล มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอ ข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมี คำสั่งเป็นอย่างอื่น

อย่างไรก็ตามก่อนที่จะพิจารณาว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ตามมาตรา ๒๖๔ นั้น เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีเขตอำนาจเฉพาะเจาะจง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจวินิจฉัยว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยจำกัดเฉพาะในกรณีที่ศาลที่ส่งคำร้องมาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่นั้นเท่านั้น ซึ่งคำว่ากฎหมายที่ใช้บังคับแก่นั้น หมายถึง กฎหมายใดๆ ที่ศาลต้องนำไปใช้ในการตัดสินหรือใช้บังคับกับบุคคลที่ยื่นคำร้องหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัตินั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หากไม่ใช้บทบัญญัตินั้น จะทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป หรือเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะต้องใช้บังคับแก่นั้นก่อนที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดี ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้ายต่อคู่ความดังกล่าวก็ได้ ดังนั้น มาตรา ๒๖๔ จึงไม่ใช้กับกรณีที่ศาลจะไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นบังคับแก่นั้น

ในคดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันในหนี้ทรัสต์รีซีท โดยมีได้ฟ้องบริษัท ทรูเรียประกอบรถยนต์ฯ ซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้น เนื่องจากบริษัท ทรูเรียประกอบรถยนต์ฯ ถูกฟื้นฟูกิจการก่อนที่โจทก์จะฟ้องจำเลยทั้งสอง แต่จำเลยไม่ได้ถูกฟื้นฟูกิจการ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง จึงไม่ได้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาใช้บังคับกับจำเลยในคดีนี้ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จึงไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่นั้น เพราะไม่มีการนำบทบัญญัตินั้นไปใช้บังคับแก่นั้นแต่อย่างใด จำเลยจะอ้างว่าไม่เป็นธรรมต่อตนในการไม่นำบทบัญญัตินั้นไปใช้บังคับจึงทำให้ตนถูกฟ้องและดำเนินคดีในขณะที่บริษัท ทรูเรียประกอบรถยนต์ฯ ไม่ถูกฟ้องคดี เพราะถูกฟื้นฟูกิจการ และทำให้บทบัญญัตินั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นั้น ย่อมอ้างไม่ได้ เพราะบทบัญญัตินั้นไม่ใช้บทบัญญัติที่ศาลใช้บังคับแก่นั้นของจำเลยตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แต่อย่างใด

ดังนั้น คดีนี้จึงมิใช่กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ ว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่ เมื่อคดีนี้ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง เสียแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ